

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA

NATIONAL INTEGRITY AUTHORITY
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

INTEGRITY INSPECTORATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(022) 820 601, fax (022) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

nr.131/29

mun. Chișinău

03.09.2024

Inspectoarea de integritate principală a Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate, Tatiana PLEȘCA, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inițiat în privința dnei Victoria Paladii, consilier în Consiliul sătesc Floreni, r-nul Anenii Noi, în temeiul art. 35 din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

CONSTATĂ:

La 07.06.2024 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea referitor la pretinsa încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Victoria Paladii, consilier în Consiliul sătesc Floreni, r-nul Anenii Noi, care a fost repartizată aleatoriu prin intermediul sistemului electronic de distribuire a sesizărilor, sub nr. 202402280008, în condițiile art. 30 alin. (1) al Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare – Legea nr. 132/2016).

Astfel, prin sesizarea menționată se invocă precum că dna Victoria Paladii a participat la examinarea subiectului și adoptarea deciziei Consiliului sătesc Floreni nr. 3/31 din 28.05.2024 „cu privire la acordarea ajutorului material unic” care o viza pe dna XXXXX, sora – persoană apropiată, expunându-și poziția prin vot, fiind anexată copia de pe extrasul din procesul-verbal al ședinței.

Potrivit datelor din *SIA e-Integritate*, s-a determinat că dna Victoria Paladii, consilier în Consiliul sătesc Floreni, r-nul Anenii Noi (IDNP XXXXX) deține calitatea de subiect al declarării, în sensul art. 3 alin. (1) lit. b) al Legii nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și intereselor personale (în continuare - *Legea nr. 133/2016*).

Reieșind din materialele cazului disponibile la etapa verificării s-a stabilit că la ședința Consiliului sătesc Floreni din 28 mai 2024 au fost prezenți 11 consilieri locali, inclusiv dna Victoria Paladii. Potrivit procesului-verbal al ședinței s-a examinat chestiunea „Cu privire la acordarea ajutorului material unic”. Astfel, fiind examinate cererile cetățenilor și documentele justificative anexate la cereri, prin care se solicită acordarea ajutorului material unic, Consiliul local a decis alocarea mijloacelor financiare pentru acordarea ajutoarelor unice, în legătură cu starea gravă a sănătății (în sumă totală de 48 000 lei) unui număr de 8 persoane, a câte 6000 lei, inclusiv dnei XXXXX. Prin urmare, pentru decizia nr. 3/31 din 28 mai 2024 „Cu privire la acordarea ajutorului material unic” și-au exprimat votul „pro” 11 consilieri locali, de unde rezultă că inclusiv dna Victoria Paladii, împotriva - 0, abținut - 0.

Fiind atestată o bănuială rezonabilă privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016 prin procesul-verbal nr. 102/29 din 25.06.2024 în privința dnei Victoria Paladii, consilier în Consiliul sătesc Floreni, r-nul Anenii Noi, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Prin scrisoarea nr. 04-29/6366 dna Victoria Paladii a fost informată despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese cât și despre drepturile sale prevăzute la art. 32 din Legea nr. 132/2016.

În temeiul prevederilor art. 19, art. 20 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 au fost solicitate și recepționate informațiile și documentele relevante controlului, analiza cărora permite a conchide următoarele:

Potrivit Hotărârii nr. 30 din 06.11.2023 a CECE Floreni nr. 4/11 dnei Victoria Paladii i-a fost validat și i-a fost atribuit mandatul de consilier în Consiliul sătesc Floreni.

Materialele prezentate de Primăria sat. Floreni prin înscrisul înregistrat cu nr. 8483 atestă că, prin cererea dnei XXXXX din 30.01.2024 adresată Consiliului sătesc Floreni aceasta a solicitat acordarea ajutorului material în legătură cu starea sănătății. Conform Listei consilierilor prezenți la ședința ordinară a Consiliului sătesc Floreni prezența la ședință a fost consemnată de către 11 consilieri, inclusiv dna Victoria Paladii. Reieșind din procesul-verbal al ședinței Consiliului sătesc Floreni din 28.05.2024 s-a examinat chestiunea „*Cu privire la acordarea ajutorului material unic*”. Astfel, fiind examinate cererile cetățenilor și documentele justificative anexate la cereri, prin care se solicită acordarea ajutorului material unic, Consiliul local a decis alocarea mijloacelor financiare pentru acordarea ajutoarelor unice, în legătură cu starea gravă a sănătății (în sumă totală de 48 000 lei) unui număr de 8 persoane, a câte 6000 lei, printre care și dna XXXXX, pentru decizia nr. 3/31 „*Cu privire la acordarea ajutorului material unic*” exprimându-și votul „pro” 11 consilieri locali, inclusiv dna Victoria Paladii, împotriva - 0, abținut - 0.

În altă ordine, în vederea asigurării respectării dreptului la apărare, prin scrisoarea nr. 04-29/6510 remisă dnei Victoria Paladii (recepționată la 15.07.2024) acesteia i-a fost solicitată prezentarea poziției/punctului de vedere asupra obiectului controlului inițiat în privința sa. De menționat, că până la data emiterii prezentului act de constatare subiectul controlului nu a dat curs demersului inspectorului de integritate și nu a prezentat vreo poziție a sa asupra cazului supus examinării.

Cadrul legal aplicabil speței:

În temeiul art. 9 alin. (3) din Codul administrativ prin sesizare se informează autoritatea publică cu privire la o problemă de interes personal sau public.

În sensul art. 85 alin. (3) Cod administrativ, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților. Mai mult, autoritatea publică se conduce de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt, în baza art. 87 alin. (1) din codul precitat.

Potrivit art. 92 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, autoritatea publică decide conform convingerii sale libere dacă consideră o faptă drept existentă, luând în considerare întreaga procedură administrativă, inclusiv toate probele și toate faptele care au importanță pentru caz, inclusiv cele favorabile participanților.

În temeiul statuărilor art. 19 lit. b) al Legii nr. 132/2016 inspectorul de integritate efectuează controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese [...].

Prevederile art. 14 alin. (2) lit. y) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală stabilesc că, Consiliul local contribuie inclusiv la realizarea măsurilor de protecție și asistență socială, asigură protecția drepturilor copilului; decide punerea la evidență a persoanelor socialmente vulnerabile care au nevoie de îmbunătățirea condițiilor locative; înființează și asigură funcționarea unor instituții de binefacere de interes local [...].

La fel, în sensul art. 12 alin. (1)-(3) din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local, consilierul dispune de dreptul de vot deliberativ asupra tuturor chestiunilor examinate la ședința consiliului. Consilierul are dreptul la un singur vot. Consilierul aplică dreptul de vot, pronunțându-se „pentru” sau „contra” ori abținându-se de la luarea unei decizii.

Potrivit art. 2 din Legea nr. 133/2016 *conflict de interese* reprezintă situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii. *Interesul personal* este orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale. *Persoană apropiată* este [...] persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectul declarării (soră) [...].

Conform art. 12 alin. (3)-(4) din Legea nr. 133/2016 care reglementează categoriile conflictelor de interese și modul de declarare a acestora, *conflictul de interese real* apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sunt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică. În cazul apariției unui conflict de interese real, subiectul declarării este obligat: a) să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află; b) să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică până la soluționarea conflictului de interese.

În temeiul art. 12 alin. (5) al aceleiași legi, informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face până la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică. Iar, în baza alin. (7) al articolului precitat [...] consilierii locali sunt obligați să informeze Autoritatea Națională de Integritate imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre orice situație de conflict de interese real în care se află.

Conflictul de interese real al subiecților menționați la art. 12 alin. (7), inclusiv a consilierilor locali, se soluționează de către Autoritatea Națională de Integritate în termen de 3 zile lucrătoare de la primirea informației privind existența unui conflict de interese real, în temeiul art. 12 alin. (8) al aceleiași legi.

Subsecvent, în temeiul prevederilor art. 14 alin. (2)- (4) din legea precitată, conflictul de interese real se soluționează de către subiectul declarării, conducătorul organizației publice, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, după caz. Până la soluționarea conflictului de

interese real, subiectului declarării îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii. Subiectul declarării poate soluționa conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la [...] participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informând toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor. În cazul soluționării conflictului de interese real prin abținere, prevederile art. 12 alin. (4)–(9) nu se aplică, subiectul declarării fiind obligat să informeze cu privire la soluționarea prin abținere [...] Autoritatea Națională de Integritate [...].

În contextul dispozițiilor art. 12 alin. (10) din Legea nr. 133/2016 *conflictul de interese consumat* reprezintă fapta subiectului declarării [...] de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, [...] cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).

Totodată, în temeiul prevederilor art. 3 al Legii integrității nr. 82/2017 *interesul public* reprezintă interesul general de dezvoltare a bună-stării societății în ansamblu și de realizare a intereselor private legitime, garantat prin funcționarea entităților publice și private, precum și prin exercitarea atribuțiilor de serviciu ale agenților entităților date în strictă conformitate cu prevederile legale, în mod eficient și econom din punct de vedere al utilizării resurselor.

În sensul art. 14 din Legea integrității nr. 82/2017, în vederea asigurării servirii interesului public cu imparțialitate și obiectivitate, agenții publici, împreună cu conducătorul entității publice și, după caz, cu ANI, sunt obligați să identifice și să trateze conflictele de interese care apar în activitatea lor profesională în termenii și modul prevăzute de Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale. Agentul public are următoarele obligații în legătură cu identificarea și tratarea conflictelor de interese, care se îndeplinesc în condițiile legislației speciale: a) să declare în scris, în termen de 3 zile, conducătorului entității publice despre conflictul de interese real apărut în cadrul activității sale profesionale, explicând natura conflictului de interese și cum acesta influențează sau poate influența exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor sale; b) să evite consumarea conflictului de interese prin abținere de la exercitarea atribuțiilor sale în măsura în care acestea sunt amenințate de conflictul de interese, până la soluționarea acestuia.

Nu în ultimul rând, se reliefează că art. 11 al Legii nr. 133/2016 stabilește un set de principii generale de evitare de către subiecții declarării, în procesul îndeplinirii atribuțiilor lor de serviciu, a conflictelor de interese, statuând, în special, asupra obligativității servirii interesului public cu imparțialitate și obiectivitate, asigurării transparenței și a controlului public al activității precum și responsabilității individuale și exemplului personal. Mai mult, alesul local este dator să fie demn de încrederea alegătorilor, să contribuie prin exemplu personal la consolidarea autorității administrației publice locale pe care o reprezintă, onorarea obligațiilor civice, asigurarea ordinii publice și la respectarea legislației, în sensul art.10 alin. (1) al Legii nr. 768/2000.

Nedeclararea conflictului de interese constituie faptă contravențională și se sancționează în temeiul art. 313² alin. (1) din Codul contravențional.

Aprecierea inspectorului de integritate prin prisma cadrului legal relevant:

Fiind reținute circumstanțele cauzei cumulativ cu materialul probator acumulat, s-a determinat cu certitudine că la 28.05.2024 dna Victoria Paladii, consilier sătesc Floreni, a participat la examinarea subiectului și la adoptarea deciziei Consiliului sătesc Floreni nr. 3/31 „cu privire la acordarea ajutorului material unic” care o viza și pe dna XXXXX, sora – persoană apropiată în sensul art. 3 al Legii nr. 133/2016, prin care s-a decis acordarea acesteia a ajutorului unic în mărime de 6000 lei, în legătură cu starea gravă a sănătății.

Astfel, în contextul celor determinate precum și reieșind din prevederile sus-citate, se subliniază că *conflictul de interese real* apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să participe la

luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sunt apropiate și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică. La caz, existența interesului personal (orice interes material sau nematerial) al dnei Victoria Paladii, consilier sătesc Floreni, rezultă din relația sa cu persoana apropiată, sora - XXXXX, vizată în decizia Consiliului sătesc Floreni nr. 3/31 din 28.05.2024.

Subsecvent, conștientizând asupra situației dat fiind legătura de rudenie cu dna XXXXX, consilierul în cadrul Consiliului sătesc Floreni, r-nul Anenii Noi, dna Victoria Paladii, era obligată să informeze ANI imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre situația de conflict de interese real în care se află și să nu participe la luarea deciziei nr. 3/31 în cadrul ședinței Consiliului sătesc Floreni din 28.05.2024, ANI la rândul său urmând să soluționeze conflictul de interese real prin oferirea subiectului declarării a unei soluții, în temeiul art. 14 alin. (8) din Legea nr. 133/2016.

De menționat, că potrivit informației disponibile din Registrul declarațiilor privind conflictele de interese ținut de ANI, dna Victoria Paladii, consilier în Consiliul sătesc Floreni, r-nul Anenii Noi, nu a declarat la ANI conflicte de interese reale apărute în exercitarea mandatului de consilier. Mai mult, nici înscrisurile perfectate în contextul ședinței Consiliului sătesc Floreni nu atestă că subiectul declarării ar fi declarat despre aflarea sa în situație de conflict de interese real și nu conțin dovezi care să probeze că aceasta s-ar fi abținut de la luarea deciziei în cadrul ședinței din 28.05.2024.

La caz, se reliefează că atunci când s-a aflat în situația de a participa la luarea/votarea în cadrul ședinței Consiliului sătesc Floreni din 28.05.2024 a deciziei „*cu privire la acordarea ajutorului material unic*” care o viza și pe dna XXXXX, sora, subiectul declarării nu a manifestat vreo intenție de a soluționa situația de conflict de interese real în care se afla, or, normele legale instituite de legiuitor care reglementează conduita subiectului declarării în latura conflictului de interese reprezintă norme imperative, de la dispoziția cărora nu se admite nicio derogare, sub sancțiune. Prin urmare, se atestă că consilierul în Consiliul sătesc Floreni, r-nul Anenii Noi, dna Victoria Paladii, nu a informat/nu a declarat conflictul de interese real apărut în exercitarea mandatului său.

Astfel, în rezultatul examinării materialelor acumulate în cadrul dosarului de control coroborate cu prevederile cadrului normativ incident speței, prin prisma principiului pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, inspectorul de integritate conchide asupra încălcării de către consilierul în Consiliul sătesc Floreni, r-nul Anenii Noi, dna Victoria Paladii, a regimului juridic al conflictelor de interese, manifestată prin nedeclararea în modul stabilit a conflictului de interese real, în conformitate cu art. 12 alin. (5) și (7) din Legea nr. 133/2016, în cazul participării la luarea/votarea deciziei nr. 3/31 „*Cu privire la acordarea ajutorului material unic*” în cadrul ședinței Consiliului sătesc Floreni din 28.05.2024 care o viza și pe dna XXXXX, sora – persoană apropiată.

Fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a încheiat direct un act juridic, cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru tragere la răspundere contravențională, penală și/sau, după caz, pentru revocarea, destituirea sau încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză, în sensul art. 23 alin. (4) al Legii nr.133/2016.

Conform art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr.132/2016 în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

Prevederile art. 39 alin. (1) din Legea nr.132/2016 stabilesc că în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate: a) încheie un proces-verbal

cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică; b) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică. În contextul alin. (2) din articolul indicat supra, inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.

Prin urmare, la etapa aprecierii faptelor admise de dna Victoria Paladii și coroborării acestora în contextul aplicării efectelor ca rezultat al constatării încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, prin prisma art. 39 alin. (2) al Legii nr. 132/2016, reținând lipsa comiterii anterior de către subiectul declarării a unor abateri similare, natura abaterii, funcția deținută, inspectorul de integritate consideră neproportională aplicarea în privința acesteia a măsurii privind încetarea raporturilor de muncă și interdicției de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Totodată, inspectorul de integritate relevă că fapta subiectului declarării în partea ce ține de nedeclararea conflictului de interese real în care s-a aflat conține elementele constitutive ale contravenției prevăzute de art. 313² alin. (1) din Codul contravențional.

Concluzionând cele constatate, în conformitate cu prevederile art. art. 19, 37-39 din Legea nr. 132/2016 cât și art. 23 din Legea nr. 133/2016, inspectoarea de integritate, -

DECIDE:

1. Se constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Victoria Paladii, consilier în Consiliul sătesc Floreni, r-nul Anenii Noi, manifestată prin nedeclararea conflictului de interese real în modul stabilit de art. 12 alin. (5)-(7) din Legea nr. 133/2016, fapt prin care a admis consumarea conflictului de interese real, în sensul art. 12 alin. (10) al Legii nr. 133/2016, în circumstanțele de drept și de fapt expuse în partea constatatoare a prezentului act.
2. Se aduce la cunoștința dnei Victoria Paladii actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta, în termen de 30 zile de la emitere, la Curtea de Apel Chișinău, situată în mun. Chișinău, str. Teilor, nr. 4.

**Inspectoare de integritate principală
al Inspectoratului de Integritate**

Tatiana PLEȘCA